

Goudriaan die behalve directeur van de Spoorwegen adviseur was geweest van het Militair Gezag, schreef in zijn memoires:

‘Er is veel kritiek geweest op het Militair Gezag. Ik heb er zelf deel van uitgemaakt, vrijwel van het begin der bevrijding af tot eind mei 1945 en ik ben dus misschien niet onbevooroordeeld. Maar ik kan niet anders zeggen dan dat ik het een uiterst nuttige, ja onder de gegeven omstandigheden onmisbare instelling heb gevonden. De militarisatie van de uitvoerders van tal van burgerlijke diensten was noodzakelijk om de vereiste hulp en samenwerking te krijgen van de Geallieerde legerautoriteiten en ook om deze uitvoerders de nodige vrijheid van beweging te verschaffen in een gebied dat maandenlang vlak achter het front heeft gelegen . . . Aan de belangeloze toewijding en aan de geest van kameraadschappelijke samenwerking in het MG bewaar ik de allerbeste herinneringen.’¹

‘Een uiterst nuttige, ja onder de gegeven omstandigheden onmisbare instelling’ – wij onderschrijven die formulering. Het Militair Gezag was in Londen gezien als een apparaat dat gedurende niet al te lange tijd heel Nederland moest besturen – het is door het vastlopen van de Geallieerde offensieven het apparaat geworden dat een maand of zes, zeven het bevrijde Zuiden heeft bestuurd. Hoe had men daar anders voor moeten zorgen? De Geallieerde *Civil Affairs*-instanties bezaten er noch de krachten noch de deskundigheid voor en had men in het Zuiden een Nederlands militair gezagsapparaat moeten gaan improviseren, dan zou kostbare tijd verloren zijn gegaan en, zo vrezen wij, een apparaat zijn samengesteld dat onvoldoende was ingesteld op de noodzakelijke vitale samenwerking met de Geallieerde militaire autoriteiten. Die samenwerking was door Kruls en zijn staf al in Londen zorgvuldig voorbereid. Trouwens, de Nederlandse wetsbesluiten welke door het Militair Gezag dienden te worden toegepast, vormden geen eenvoudige materie. Had men die toepassing aan personen toevertrouwd die er vreemd tegenover stonden, dan zouden, vrezen wij, eerst recht brokken zijn gemaakt. Een feit was (Goudriaan kon dat uit eigen ervaring onderstrepen) dat men in het oorlogsgebied Zuid-Nederland alleen iets voor de burgerbevolking kon bereiken wanneer men gemilitariseerd was, anders gezegd: wanneer men de Geallieerde militaire autoriteiten niet om medewerking behoefde te vragen maar wanneer men op die medewerking *recht had*. Voor ieder die buiten het Geallieerde militaire apparaat stond, was het vrijwel onmogelijk, de obstakels te overwinnen die de een na de ander voor hem oprezen wanneer hij die gigantische bureaucratie trachtte binnen te dringen.

¹ J. Goudriaan: *Vriend en vijand*, p. 217.